

Facultade de Bioloxía

Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V02M066V06101	Orientación e Función Titorial	1c	3.5
V02M066V06102	Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario	1c	4.5
V02M066V06103	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos	1c	4.5
V02M066V06104	Sistema Educativo e Educación en Valores	1c	3.5
V02M066V06225	A Formación Profesional	2c	8
V02M066V06226	Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos	2c	12
V02M066V06227	Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional	2c	6
V02M066V06301	Prácticas Externas	2c	12
V02M066V06401	Traballo Fin de Master	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Orientación e Función Titorial**

Materia	Orientación e Función Titorial			
Código	V02M066V06101			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Doval Ruiz, María Isabel Fernández Guerra, Ernesto			
Profesorado	Barreira Arias, Alberto José Doval Ruiz, María Isabel Fernández Guerra, Ernesto			
Correo-e	efguerra@uvigo.es mdoval@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia [Orientación e Función Titorial], está integrada no módulo común do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido curricular desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante [futuro docente- ó tratar de situar os procesos de orientación e titoría na labor educativa diaria, así como establecer planes e programas de acción titorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente persoalzado en colaboración cos equipos docentes, estudantes e familias.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
A9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos.
A10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
A11	Desenvolver as funcións de titoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.
A13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
A15	Informar e asesorar ás familias achega do proceso de ensino e aprendizaxe e sobre a orientación persoal, académica e profesional dos seus fillos.
A16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
A17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.

A18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
A19	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
A20	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.
A21	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A22	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
A24	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
A25	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, tutoría e orientación académica e profesional.
A26	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá
A27	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
A28	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A29	Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.
A30	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar
A31	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
A32	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A37	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A39	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
A42	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A43	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade
A48	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
A49	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer, comprender e desenvolver os fundamentos teóricos (conceptuais, lexislativos) saber sobre os que se asenta a orientación e a función titorial, así como as súas relacións coa función docente.		A8
		A11
		A13
		A15
		A18
		A24
		A25
		A26
		A32
		A43
		B1
		B3
	Analizar e valorar a importancia da orientación e da tutoría como un factor de calidade no ensino en secundaria, sensibilizando ó profesorado da necesidade da súa participación activa.	saber facer
Saber estar / ser		A15
		A16
		A17
		A20
		A22
		A30
		A39
		A43
		B2

Comprender a organización e a estrutura do Plan de Acción Titorial para un centro de ensinanza secundaria	saber facer Saber estar / ser	A3 A6 A7 A10 A11 A15 A16 A21 A25 A27 A31 A37 A42 A49 B1 B2
Deseñar e aplicar estratexias e programas de atención á diversidade do alumnado, así como de apoio ás familias.	saber saber facer	A3 A6 A7 A8 A10 A15 A19 A22 A27 A28 A30 B1 B3
Coñecer e aplicar algunhas técnicas e instrumentos de traballo a empregar na realización da labor titorial.	saber saber facer	A8 A9 A11 A16 A17 A18 A22 A25 A31 A39 A48 A49 B1 B3
Promover e manter a comunicación coa familia e o entorno, informando e asesorando nos diversos ámbitos da orientación e a acción titorial.	saber saber facer	A15 A25 A26 A27 A28 A29 A30 B1 B3

Contidos

Tema

1.- Bases conceptuais do ámbito disciplinar.

2.- Bases lexislativas da orientación e función titorial.

3.- Diagnóstico, prevención e intervención nas dificultades de aprendizaxe e da atención á diversidade.

4.- Programas e estratexias de intervención para a atención á diversidade.

5.- Medidas de atención á diversidade e adaptacións curriculares.

6.- Deseño e desenvolvemento do Plan de Acción Titorial. Estratexias e técnicas de orientación na tutoría.

(*)7.- La participación de las familias en centros y su orientación.

7.- A participación das familias en centros e a súa orientación.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	2	4	6
Foros de discusión	0	2	2
Sesión maxistral	8	16	24
Titoría en grupo	2	0	2
Actividades introductorias	1.5	0	1.5
Traballos de aula	4	8	12
Outros	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricase/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante
Outros	Traballos e proxectos a desenvolver de xeito autónomo por parte do alumno, individualmente ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Traballos de aula: Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Titoría en grupo: Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Traballos e proxectos: Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Traballos de aula	Traballos de aula: Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Titoría en grupo: Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Traballos e proxectos: Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Outros	Traballos de aula: Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Titoría en grupo: Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Traballos e proxectos: Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	10
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	30
Outros	TRABALLOS E PROXECTOS: O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

<div>- Para acadar unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todoo</div><div>alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a falta do 20% das horas) ademaisda</div><div>realización e entrega de tarefas ponderables.</div><div>- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados na clase no momento oportuno. É</div><div>necesariorespetalos estrictamente para ser cualificados na avaliación continua.</div><div>- O alumnado que non obteña unha avaliación continua positiva sobre os parámetros expostos</div><div>anteriormente,poderápresentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais)</div><div>sobre todos oscontidos traballados. Esta proba estará baseada na rigurosidade e profundización dos coñecementos e</div><div>competencias acadadaspolos alumnos/as na materia e terá una ponderación de 10 puntos (100% da nota final).</div>

Bibliografía. Fontes de información

ÁLVAREZ GONZÁLEZ, B. (2003). Orientación familiar: Intervención familiar en el ámbito de la diversidad.

Madrid: Sanz y Torres.

ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R. (2012), Orientación educativa: áreas, estrategias y recursos. Barcelona,Wolters Kluwer España.

- ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R. (Coords.) (1998). Manual de Orientación y Tutoría. Praxis.
- BLASCO CALVO, P. (2006). Estrategias psicopedagógicas para la diversidad en educación secundaria. Casos prácticos resueltos. Valencia: Nau Llivres (pp. 54-55).
- LÓPEZ URQUIZAR, N. e SOLÁ MARTÍNEZ, T. (2005). Orientación escolar y tutoría. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- MARTIN, X. e outros (2008). Tutoría. Técnicas, recursos y actividades. Madrid: Alianza Editorial.
- MARTÍN, E. e MAURI, T. (2011). Orientación educativa. Atención a la diversidad y educación inclusiva. Barcelona: Graó.
- MARTÍN, E. e ONRUBIA, J. (2011). Orientación y tutoría. Procesos de innovación y mejora de la enseñanza. Barcelona: Graó.
- MARTÍN, E. e SOLÉ, I. (2011). Orientación educativa. Modelos y estrategias de intervención. Barcelona: Graó.
- MARTÍNEZ, M. de C. (2012). Orientación educativa en la familia y en la escuela: casos resueltos. Madrid: Dykinson.
- MARTÍNEZ GONZÁLEZ, M. de C.; ÁLVAREZ GONZÁLEZ, B. y FERNÁNDEZ, A.P. (2009). Orientación Familiar: Contextos, evolución e intervención. Madrid: Sanz y Torres.
- MARTÍNEZ GONZÁLEZ, Mª de C. (2007). Orientación educativa y tutoría. Madrid: Sanz y Torres.
- MONGE, C. (2009). Tutoría y orientación educativa. Nuevas competencias. Bizkaia: Wotters Kluwer
- OCAMPO, C. I. (2012). Tutoría educativa en los diversos niveles y escenarios pedagógicos. En L. M. Sobrado, E. Fernández y M. L. Rodicio (Coords.). Orientación Educativa. Nuevas perspectivas (pp. 217-243). Madrid: Biblioteca Nueva.
- SANTANA, L.E. (2012). Orientación educativa e intervención psicopedagógica. Madrid: Pirámide.
- SARMIENTO, J. A. (2012). Estrategias y acciones de asesoramiento social y familiar. En L. M. Sobrado, E. Fernández y M. L. Rodicio (Coords.). Orientación Educativa. Nuevas perspectivas (pp. 297-322). Madrid: Biblioteca Nueva.
- SOBRADO, L. Y BARREIRA, A. (2012). Servicios de Orientación Educativa: Organización y funcionamiento. En L.M. Sobrado, E. Fernández y M. L. Rodicio (Coords.). Orientación Educativa. Nuevas perspectivas (pp. 187-214). Madrid: Biblioteca Nueva.
- ALGUNHAS REVISTAS DE INTERESE
- Revista Española de Orientación y Psicopedagogía. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=1229>
 - Revista de Investigación Educativa RIE. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=1187>
 - Revista de Investigación en Educación. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=8080>
 - Cuadernos de Pedagogía. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=378>
 - Profesorado: Revista de curriculum y formación del profesorado. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=1066>
 - Familia. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=580>
 - Revista de Educación. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=1159>
 - Revista Iberoamericana de Educación. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=7466>
 - Revista Galego-Portuguesa de Psicología e Educación. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/revista?codigo=5804>
- ALGUNHAS WEBS DE INTERESE
- Banco de imaxes e sons do MEC. <http://recursostic.educacion.es/bancoimagenes/web/>
 - CNICE- MEC, recursos para a Educación Secundaria
 - Obrigatoria: <http://www.isftic.mepsyd.es/w3/recursos/secundaria/http://capileiraticrecursos.wikispaces.com/RECURSOS+PARA+E.+SECUNDARIA>

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario**

Materia	Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario			
Código	V02M066V06102			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A presente materia ten un carácter básico e común para tódalas especialidades do posgraao de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Sitúase no primeiro cuatrimestre do primeiro curso e facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos físicos e psicolóxicos (cognición, linguaxe, personalidade, etc.) ó longo do período da adolescencia. Estes coñecementos son fundamentais na formación de docentes da etapa secundaria xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ó desenvolvemento dos adolescentes a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe			

Competencias de titulación

Código	
A3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinados, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos.
A16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
A19	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
A20	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.
A21	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A22	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
A23	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
A27	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
A39	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
A42	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A46	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
A48	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.

A49	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
- Coñece-las características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacionais.	saber	A19 A20 A27
- Comprende-lo desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe.	saber	A20
- Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.	saber facer	A21 A42 A46 B1
- Identificar e planifica-la resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e diferentes ritmos de aprendizaxe.	saber saber facer	A3 A7 A22 A48 B3
Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula y en el centro, abordar y resolver posibles problemas. saber saber hacer	saber saber facer	A9 A16 A23 A39 A48 B3
- Coñece-los procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.		
- Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.	saber saber facer Saber estar / ser	A27 A49 B3

Contidos

Tema	
1. FUNDAMENTOS DO COMPORTAMENTO HUMANO, DESENVOLVEMENTO E EDUCACIÓN	1.1. Conceptos de desenvolvemento, factores, teorías
2. PSICOLOXÍA EVOLUTIVA	2.1. Cambios corporais e desenvolvemento na adolescencia. 2.2. Desenvolvemento cognitivo na adolescencia. 2.3. Desenvolvemento afectivo-social na adolescencia
3. PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	3.1. Enfoques conductuais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.2. Enfoques cognitivos e socio-culturais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.3. Factores Intrapersoais da Aprendizaxe: procesos e estratexias de aprendizaxe, motivación educativa, autoconcepto e procesos metacognitivos. 3.4. Factores Interpersoais da Aprendizaxe: a interacción alumno-alumno e a interactividade profesor-alumnos
4. DIFICULTADES DE APRENDIZAXE E INTERVENCIÓN PSICOEDUCATIVA	Descrición e avaliación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	12	82	94
Sesión maxistral	8.5	0	8.5
Probos de tipo test	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto de xeito individual como grupal, baixo a dirección das docentes

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Propondránse actividades para resolver na aula e se resolverán dúbidas sobre contidos e actividades da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Actividades e prácticas a resolver na clase	70
Probas de tipo test	Preguntas sobre os contidos do temario	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este mestrado ten a modalidade de ensino presencial, polo tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, a lo menos do 80% estando admitido faltar ó 20 % da presencialidade.

Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan tanto na proba tipo test como nos traballos de aula como mínimo un 50% da cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Esta proba suporá o 100% da nota final. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

Aqueles estudantes que non superen as probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Coll, C. (Coord.). (2010).

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps). (2001) . *Desarrollo psicológico y educación, 2. Psicología de la Educación. Madrid:*

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A. (2002). *Manual de Psicología de la Educación. Madrid: Pirámide.*

Hall.

Alianza Editorial.

García, J.N. (2001). *Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica. Barcelona: Ariel.*

Santrock, J.W. (2006). *Psicología del desarrollo. México: McGraw-Hill.*

Martín, C. y Navarro, J.I. (Coords.). (2011).

Pirámide.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos**

Materia	Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos			
Código	V02M066V06103			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Pino Juste, Margarita Rosa			
Profesorado	Cid González, Antonio Pedro Fernández Rodicio, Clara Isabel Pino Juste, Margarita Rosa			
Correo-e	mpino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	El curriculum es el eje sobre el que se desarrolla la labor educativa, tanto en los aspectos conceptuales (concepciones, componentes, niveles, etc.) como en los procedimientos (procesos de diseño, puesta en práctica, evaluación, etc.). De ahí la importancia del dominio de los contenidos que vamos a trabajar en este modulo.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
A3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
A5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
A6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
A9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos.
A10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
A11	Desenvolver as funcións de tutoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.
A12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
A13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino

A16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
A18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
A27	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
A28	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A31	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
A32	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A33	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinós.
A35	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A37	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A38	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A40	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Diseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación que permitan adaptar o curriculum oficial ao contexto sociocultural	saber saber facer	A3 A5 A6 A7 B1 B2
Programar e implementar procesos de avaliación: coñecemento e habilidade da implementación de procesos evaluativos.	saber saber facer	A1 A4 A5 A11 A13 A32 A33 B3
Utilizar diferentes metodoloxías en función do proceso de E-A, adecuando os aspectos, procesos e criterios metodolóxicos a cada situación de E/A	saber facer	A6 A7 A8 A9 A10 B1 B2
Establecer procesos de mellora do proceso de E/A: analizando a interacción profesor alumnos como base para o establecemento de novas estratexias de acción programadora durante a realización do proceso E/A.	saber facer Saber estar / ser	A1 A4 A5 A8 A11 A12 A16 B2
Construír e seleccionar materiais didácticos adecuando estes ao saber facer do alumnado	saber saber facer	A27 A31 A32 A35 A37 A38 A40 B1 B2

Crear diseños curriculares segundo diferentes modelos, proxectando, en cada caso a toma de decisións dunha forma auto-reflexiva e crítica.	saber facer Saber estar / ser	A7 A12 A18 A27 A28 B3
Dominar as diferentes técnicas e tipos de avaliación e responsabilizarse cos procesos avaliativos.	saber facer Saber estar / ser	A1 A4 A5 A11 A13 A32 A33 B3

Contidos

Tema	
1. Bases conceptuais e lexislativas.	Curriculum e teorías curriculares Orientacións teóricas do curriculum Modelos de curriculum Bases lexislativas
2. Organización de centros Educativos	Organización do Alumnado Organización do profesorado e liderazgo Organos Colexiados do centro escolar Documentos Institucionais
3. Compoñentes didácticos	Competencias Obxectivos: Tipos e redacción Contidos: Selección e secuenciación Metodoloxía: principios e estratexias Actividades: organización da aula e secuenciación das actividades Recursos didácticos Avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	11	22	33
Proxectos	0	30	30
Prácticas autónomas a través de TIC	0	14	14
Sesión maxistral	11	22	33
Traballos e proxectos	0	2.5	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Durante as clases presenciais realizaranse exercicios concretos coa finalidade de que o alumnado adquira a consolidación de determinados procedementos que máis tarde deberán formalizar de forma autónoma no proxecto. Cada alumno presentará ao final do curso as seguintes evidencias: 1.- Redacción dunha orde do día dunha reunión de departamento 2.- Redacción dun acta dunha reunión semanal de departamento 3.- Diseño dunha unidade didáctica facendo especial fincapé nos apartados de metodoloxía e avaliación 4.- Glosario de termos e mapa conceptual de documentos traballados (Máximo cinco follios)

Proxectos	<p>Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proxectos ou Project Based Learning (PBL). Trátase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio dos contidos mediante a realización dun proxecto deseñado polo profesor.</p> <p>Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación <p>O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica.</p> <p>A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica.</p> <p>Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corrixir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto</p>
Prácticas autónomas a través de TIC	Realizaranse prácticas autónomas a través de diferentes plataformas didácticas
Sesión maxistral	Durante as sesións maxistras realizaranse as explicacións teóricas do tema e aclararanse as dúbidas surtidas durante a elaboración do proxecto. O alumnado disporá dun texto base de guía e axuda.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	
Proxectos	

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Califícaranse as actividades realizadas na aula para comprobar a consolidación das aprendizaxes e realizar unha retroalimentación positiva.	20
Proxectos	Cada alumno presentará a programación dunha unidade didáctica. Poderá elixir a temática e o curso de implementación.	80

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación desta asignatura desenvólvese en varios niveis e dimensións. Partindo do marco xeral das competencias, é dicir, das capacidades, a avaliación intentará recoller e valorar aqueles aspectos relacionados co alumnado respecto de: campo dos coñecementos, campo dos procedementos, campo actitudinal e campo relacional.

Entendemos que o equilibrio estará en que o alumnado acabe por dominar estas catro grandes dimensións que dalgunha forma contribuirá a que se forme de xeito integral.

A avaliación está deseñada en función das seguintes características: formativa, continua, integral e final. Polo tanto, afecta a todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

A avaliación do proxecto terá dous aspectos: por un lado a xustificación teórica dos distintos elementos curriculares traballados e por outro o seu deseño. Para avaliar o proxecto seguiranse as seguintes normas:

- 1.- Utilización dos coñecementos disponibles nos documentos traballados na aula para contrastar as propias ideas, apoiadas e fundamentadas. Comprensión das ideas básicas contidas nos materiais utilizados e analizados.
- 2.- Expresar correctamente as ideas propias, argumentadas e demostrar capacidade de escoita e receptividade.
- 3.- Crítica razonada de posicións e feitos fundamentados con argumentos utilizando un vocabulario técnico propio da materia.

- 4.- Claridade expositiva, habilidades de comunicación, estrutura da presentación traballada na aula.
- 5.- Estructura lóxica das ideas.
- 6.- Utilización e manexo das TIC.
- 7.- Adecuación e coherencia entre as actividades prácticas e os contidos teóricos.
- 8.- Calidade das aportacións e expresións de ideas innovadoras, contribucións no traballo en grupo, compromiso nas diferentes tarefas.
- 9.- Formulación dos obxectivos didácticos, adecuación a idade, o tempo, etc.
- 10.- Selección do tema, secuenciación dos contidos o longo da unidade didáctica, adecuación a idade, o tempo, etc.
- 11.- Selección das actividades, creatividade na súa elaboración, adecuación a idade e a temporalización.
- 12.- Diseño innovador de recursos.
- 13.- Selección das estratexias de avaliación: actividades de avaliación, tipos e técnicas de avaliación, deseño de instrumentos, etc.

O seguimento dos grupos de traballo convértese unha ocasión privilexiada para introducir, por parte da profesora, aspectos actitudinais (cooperación, responsabilidade profesional, motivación polo traballo de mestre, etc.). Do mesmo xeito, en algunhas fases do proxecto pídeselle ao alumnado que valoren o seu propio traballo (autoavaliación) ou o traballo dos demais compañeiros (coavaliación) para facer unha retroalimentación do proceso que permita solventar os erros na aprendizaxe o antes posible.

Para a valoración de traballo en grupo o alumnado debe cubrir unha matriz de autovaloración que estará dispoñible na plataforma.

Bibliografía. Fontes de información

CANTÓN MAYO, I. y PINO JUSTE, M.R., **Diseño y desarrollo del currículum.**, Alianza editorial.,
 CANTÓN MAYO, I. Y PINO JUSTE, M., **Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento**, Alianza,
 ANTÚNEZ, S. Y GAIRÍN, J., **La organización escolar. Práctica y fundamentos.**, GRAO,

BARBERA ALBALAT, V. (1999). Normas para la elaboración del Proyecto Curricular. Madrid: Escuela Española.

BARKLEY, E.F.(2007). Técnicas de aprendizaje colaborativo: manual para el profesorado universitario. Madrid: Morata.

CANTÓN MAYO, I. (2004). Planes de mejora en los centros educativos. Málaga: Aljibe.

DÍAZ ALCARAZ, F. (2002). Didáctica y currículo. Un enfoque constructivista. Ediciones de la Universidad de Castilla-la Mancha.

FUEGUEL, C. (2000). Interacción en el aula. Estudio de casos. Madrid: Escuela Española.

GONZÁLEZ GONZÁLEZ, M. T. (1998). Modelos teóricos de Organización Escolar. Murcia: DM.

GONZÁLEZ GONZÁLEZ, M.T., NIETO J.M. y PORTELA A. (2003). Organización y Gestión de Centros Escolares: dimensiones y procesos. Madrid. Pearson Educación, S.A.

LORENZO, M. (1995). Organización escolar. La construcción de la escuela como ecosistema. Madrid: Ediciones Pedagógico.

MEDINA RIVILLA, A. y SALVADOR MATA, F. (Coords.) (2002). Didáctica general. Madrid: Prentice Hall.

MORENO OLMEDILLA, J.M. (2004). Organización y Gestión de centros educativos. Madrid: UNED.

MUÑOZ REPISO, M. (2003). Mejorar procesos, mejorar resultados en educación. Madrid: MEC.

VARIOS (2008). Didáctica general: la práctica de la enseñanza en Educación Infantil, Primaria y Secundaria. Madrid:

McGraw-Hill Interamericana de España. BOLIVAR, A. (2000). Los centros educativos como organizaciones que aprenden. Madrid: La Muralla

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Orientación e Función Titorial/V02M066V02101

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V02102

Investigación e Innovación na Educación Secundaria/V02M066V02205

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema Educativo e Educación en Valores**

Materia	Sistema Educativo e Educación en Valores			
Código	V02M066V06104			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos			
Descritores	Creditos ECTS 3.5	Sinale OB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Fernández González, María Reyes Pereira Domínguez, María Carmen Vieites García García, Manuel F.			
Profesorado	Fernández González, María Reyes Pereira Domínguez, María Carmen Vieites García García, Manuel F.			
Correo-e	mcdguez@uvigo.es mvieites@uvigo.es ofoe-to@uvigo.es			
Web				

Descripción
xeral

Toda práctica educativa de intervención educativa funda sus raíces en el sistema de ideas, procedimientos y valores que sus fines le asignan. La posición de la persona profesional del campo educativo que quiere educar sir tener una teoría clara y definida de la educación sería tan irracional como la de aquel que quiere guiar a alguien sin saber de dónde parte, por dónde va y a dónde se dirige.

Ésta es la razón por la que antes de diseñar el desarrollo de cualquier intervención pedagógica, el profesorado debe tener clara una Teoría de la Educación que guíe la determinación del proceso educativo y la selección de los medios para lograrlo.

Para ello, y en primer lugar, es necesario precisar que es la Teoría de la Educación, que lejos de referirse exclusivamente a cuestiones teóricas acerca de la educación y por tanto alejadas de las realidades educativas, incide sin embargo en todos los aspectos propios de la práctica educativa. Por lo tanto, la Teoría de la Educación significa conocer para hacer, saber para luego aplicar mejor las innovaciones educativas y, en definitiva, para mejorar la calidad de la educación.

A continuación, es obligado determinar qué entendemos por educación, ya que al ser un término de uso habitual en la vida cotidiana porque a todas las personas afecta de algún modo, todo el mundo se atrevería a dar una definición de educación.

Además, existen muchos conceptos afines a la educación como formación, enseñanza, aprendizaje, instrucción, capacitación, que se emplean en muchas ocasiones como términos similares y que deben diferenciarse para su correcta utilización.

Asimismo, la educación no se puede reducir a la que es impartida en la escuela -Educación Formal-, ya que las personas se educan más allá de ella y los influjos que se reciben a partir de otros medios, son tanto igual o más potentes que los que proceden de la escuela e incluso interfieren en su acción.

Por tanto, se hace necesario trabajar los conceptos de Educación No Formal, definida como el conjunto de procesos, medios e instituciones específicas, y diferenciadamente diseñados en función de explícitos objetivos de formación, que no están directamente dirigidos a la provisión de los grados propios del sistema educativo reglado, y el de Educación Informal, que se referiría a aquellos procesos educativos que se producen indiferenciados de otros procesos sociales, que no fueron institucionalizados ni sistematizados, que se dan en el curso ordinario de la vida.

Uno de los factores que influyó en la creciente importancia que se le otorgó tanto a la Educación No Formal como a la Educación Informal fue el cambio en los valores defendidos por la sociedad, y de la defensa de la virilidad o de la guerra se pasó a la defensa de la paz o de la tolerancia, valores en los que hasta ahora no educaba la escuela y que a partir de la transversalidad, como proponía la LOGSE, y de la inclusión de la Educación en Valores de la LOE, sí serían incluidos en sus contenidos.

Teniendo en cuenta que la salida profesional de este curso de posgrado es la de ser docente en Educación Secundaria, es por lo que un bloque de contenido se centra exclusivamente en el sistema educativo, con el fin de introducir al alumnado en el universo de la educación, prestando especial atención a los elementos que integran el sistema y sus funciones en relación con la acción educativa. En consecuencia, se considerarán los agentes socioeducativos y sus responsabilidades pero también se presta especial atención a algunas instituciones fundamentales como el Estado o las Comunidades Autónomas en tanto responsables de la normativa educativa, responsables de la redacción y desarrollo de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. El análisis de la situación actual se complementa con una breve perspectiva histórica, considerando los retos y desafíos de futuro (LOMCE □ Ley Orgánica de Mejora y Calidad de la Educación).

Competencias de titulación

Código

A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
A24	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
A28	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
A29	Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	-----------	---------------------------------------

Analizar los aspectos substantivos del sistema educativo español en los ámbitos estatal y autonómico. Estudiar y conocer su estructura en una perspectiva histórica y actual.	saber	A13 A24
Reflexionar y comprender los aspectos fundamentales de la Ley Orgánica 2/2006 en relación con los niveles educativos vinculados al Master de Secundaria.	saber	A13 A24
Conocer y valorar el rol de los agentes socioeducativos en los procesos educativos formales propios de las enseñanzas de secundaria, bachillerato, formación profesional y enseñanzas de idiomas.	saber y saber hacer Saber estar / ser	A28 A29
Diseñar y desarrollar espacios de aprendizaje con especial atención a la equidad, la educación emocional y en valores, la igualdad de derechos y oportunidades entre hombres y mujeres, la formación ciudadana y el respeto de los derechos humanos que faciliten la vida en sociedad, la toma de decisiones y la construcción de un futuro sostenible.	saber hacer Saber estar / ser	A7

Contidos

Tema	
Bloque temático 1. El universo educativo: concepto de educación. Los escenarios educativos (Educación Formal, No Formal e Informal).	1.1. Concepto de educación: características generales y diferenciadoras. 1.2. Clarificación terminológica. 1.3. Dimensiones y pilares de la educación. 1.4. Los escenarios educativos: educación formal, no formal e informal. 1.5. De la escuela tradicional a las escuelas renovadas.
Bloque temático 2. El sistema educativo. Los agentes socioeducativos (educadores, estudiantes, familia) y su evolución.	2.1. El sistema educativo español. Análisis histórico. LOGSE, LOCE, LOE, LOMCE. 2.2. La estructura del sistema educativo después de la LOE. Enseñanzas obligatorias y postobligatorias. La Educación Secundaria y el Bachillerato. La Formación Profesional. Las Enseñanzas de Idiomas. 2.3. Instituciones y agentes en el sistema educativo. El rol del Estado y el rol de las Comunidades Autónomas. Los centros educativos. Profesorado y alumnado. Las familias. Las asociaciones escolares.
Bloque temático 3. La Educación en Valores.	3.1. Marco conceptual de la Educación en Valores y Actitudes. Hacia una convivencia pacífica. 3.2. Metodología y estrategias didácticas ante los valores y las actitudes. 3.3. Evaluación de valores y actitudes. 3.4. Actitudes del profesorado ante los valores controvertidos. 3.5. La Declaración Universal de los Derechos Humanos y la Declaración de los Derechos de la Infancia: contexto de actuación para la Educación en Valores y Actitudes.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	14	7	21
Traballos de aula	14	12.5	26.5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	El profesorado presenta los núcleos temáticos fundamentales de la materia.
Traballos de aula	Simultáneamente a la presentación de los bloques temáticos, se realizan trabajos prácticos, análisis de situaciones, estudios de caso y otras actividades vinculadas con las competencias a desarrollar.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	El alumnado realizará un trabajo vinculado con los núcleos temáticos fundamentales de la materia y con las competencias a desarrollar, según propuesta previa del profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	La atención personalizada al alumnado se hará fundamentalmente a través del correo electrónico. Asimismo, aquellos estudiantes que deseen alguna tutoría presencial pueden pasar por las horas de tutoría que cada uno de estos docentes tienen en el centro en el que imparten docencia de grado. Se recomienda concertar esa tutoría con anterioridad a través del mail. PROFESORADO MAIL M ^a Reyes Fernández González reyesfgmes@gmail.com Manuel F. Vieites García mvieites@uvigo.es M ^a Carmen Pereira Domínguez mcdguez@uvigo.es

Trabajos de aula	La atención personalizada al alumnado se hará fundamentalmente a través del correo electrónico. Asimismo, aquellos estudiantes que deseen alguna tutoría presencial pueden pasar por las horas de tutoría que cada uno de estos docentes tienen en el centro en el que imparten docencia de grado. Se recomienda concertar esa tutoría con anterioridad a través del mail. PROFESORADO MAIL M ^a Reyes Fernández González reyesfgmes@gmail.com Manuel F. Vieites García mvieites@uvigo.es M ^a Carmen Pereira Domínguez mcdguez@uvigo.es
Resolución de problemas e/ou ejercicios de forma autónoma	La atención personalizada al alumnado se hará fundamentalmente a través del correo electrónico. Asimismo, aquellos estudiantes que deseen alguna tutoría presencial pueden pasar por las horas de tutoría que cada uno de estos docentes tienen en el centro en el que imparten docencia de grado. Se recomienda concertar esa tutoría con anterioridad a través del mail. PROFESORADO MAIL M ^a Reyes Fernández González reyesfgmes@gmail.com Manuel F. Vieites García mvieites@uvigo.es M ^a Carmen Pereira Domínguez mcdguez@uvigo.es

Avaliación

	Descripción	Cualificación
Sesión maxistral	Recogida de sinaturas en el aula	20
Trabajos de aula	Recogida de intervenciones y trabajos prácticos	30
Resolución de problemas e/ou ejercicios de forma autónoma	Trabajo/s	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Observaciones:

- Este Master tiene modalidad de enseñanza presencial, por lo tanto la asistencia a clase y la realización de los trabajos para la evaluación continua es obligatoria. Esta asistencia debe ser, al menos, del 80 % estando admitido faltar un 20 % de la presencialidad.
- Los plazos de las entregas de las actividades, trabajos, etc. serán comunicados por el profesorado en clase, **y** es necesario cumplirlos para ser calificados en evaluación continua.
- El alumnado que no supere la materia por evaluación continua tendrá una prueba de evaluación, sobre los contenidos nucleares de la materia, en fecha marcada en el calendario del **Master** para los exámenes oficiales. Esta prueba de evaluación supondrá el 100% da puntuación y sus características serán concretadas por el alumnado y el profesorado el día de la presentación de la materia y cuando se haga la consulta personalmente.

Bibliografía. Fontes de información

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

Aula Abierta / Aularia El País de las Aulas. Revista Digital / Bordón / Comunicar / Cuadernos de Pedagogía / Cultura y Educación/ Edetania. Estudios y propuestas socio-educativas / Educación XX1/Educación Social. Revista de Intervención Socioeducativa / Enseñanza & Teaching / Estudios de Educación / Innovación Educativa / Historia de la Educación. Revista Interuniversitaria/ Padres y Maestros / Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria / Revista Complutense de Educación / Revista de Ciencias de la Educación / Revista de Educación /Revista Española de Pedagogía/ Revista Galega do Educación/ Revista Galega do Ensino / Revista Portuguesa de Pedagogía / Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria/ Teoría de la Educación. Educación y Cultura en la Sociedad de la Información. Revista electrónica/[] (Consultar Bases de Datos: <http://dialnet.unirioja.es/>).

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**A Formación Profesional**

Materia	A Formación Profesional			
Código	V02M066V06225			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	8	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Meruéndano Cardeñosa, Miguel Angel Fernández Riveiro, Miguel Anxo			
Profesorado	Fernández Riveiro, Miguel Anxo Meruéndano Cardeñosa, Miguel Angel			
Correo-e	mmeruendano@edu.xunta.es riveiro@edu.xunta.es			
Web				
Descrición xeral	A especialidade de [Formación Profesional] no currículo do mestrado. Os alumnos deberán adquirir coñecementos suficientes sobre o sistema de Formación Profesional vixente en España, así como o desenvolvemento curricular regulado en Galicia. Así mesmo, haberá que considerar o marco europeo no que se inspira o sistema español, así como o constante proceso de intercambio de experiencias e formación que se leva acabo entre os docentes e estudantes europeos.			

Competencias de titulación

Código			
A4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.		
A13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino		
A14	Coñecer e analizar as características históricas da profesión docente, a súa situación actual, perspectivas e interrelación coa realidade social de cada época.		
A16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.		
A18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.		
A35	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares		
A39	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.		
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.		
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.		
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
(*)Establecer a relación existente entre demanda do contorno produtivo, cualificacións profesionais e oferta formativa de FP.	saber	A4 A13
(*)Analizar o Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais e coñecer a estrutura das cualificacións.	saber saber facer	B1

(*)Coñecer a estrutura da Formación Profesional no Sistema Educativo e a súa homologación co resto dos subsistemas de FP.	saber saber facer	A14
(*)Identificar os distintos niveis de concreción curricular dende o DBT ao currículo adaptado ao grupo clase.	saber saber facer	A35
(*)Coñecer a estrutura curricular dos ciclos de FP no sistema educativo, atendendo as diferenzas na súa regulación polas leis educativas (LOGSE, LOE e LOMCE).	saber saber facer	A13
(*)Distinguir a oferta de FP Regrada: réxime ordinario, de adultos (oferta modular) e a distancia.	saber saber facer	A13
(*)Analizar os proxectos experimentais na FP Dual en Galicia.	saber saber facer	A16
(*)Valorar o plurilingüismo vixente no sistema educativo galego e determinar as características básicas das seccións bilingües en FP.	saber saber facer Saber estar / ser	A18 A35 A39
(*)Comprender o proceso de acreditación de competencias.	saber saber facer	A4 A13
(*)Identificar as características básicas dos programas europeos destinados ao alumnado e profesorado da FP, Leonardo e Erasmus, e adquirir as destrezas necesarias para poder formalizar solicitudes a estes programas.	saber saber facer	B2 B3

Contidos

Tema	
1. A FP EN ESPAÑA:	1.1. Cualificacións: contornos productivos, marco común europeo, catálogo nacional de cualificacións. 1.2. Subsistemas da FP: regrada, ocupacional e continua. 1.3. FP ao longo da vida: formación permanente, acreditación de competencias. 1.4. Inserción Laboral e FP 1.5. Proxecto de lei orgánica para a mellora da calidade educativa (LOMCE). Comparativa LOE LOMCE.
2. A FP NO SISTEMA EDUCATIVO (REGRADA):	2.1. FP de Base e FP Específica. 2.2. Ciclos formativos de grao medio e superior. 2.3. A Nova Formación Profesional Básica. 2.4. FP Dual. 2.5. FP de Adultos. 2.6. FP a Distancia. 2.7. Plurilingüismo.
3. FP EN EUROPA	3.1. Análise dos sistemas de FP na UE. 3.2. Programas Europeos en FP. 3.3. Xestión do OAPEE 3.4. Programa Leonardo 3.5. Programa Erasmus

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	10	0	10
Traballos tutelados	5	0	5
Traballos de aula	12	90	102
Presentacións/exposicións	12	50	62
Probas de tipo test	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia e avaliación inicial.
Sesión maxistral	Explicación por parte dos profesores da materia utilizando as presentacións cós alumnos terán a súa disposición na plataforma de e-learning faitic. A materia conta con dous profesores que atenderán as dúbidas e consultas dos alumnos dinamizando as clases presenciais e atendendo o traballo autónomo do alumno. Garántese que as titorías sexan tanto presenciais como a través de do foro de faitic e o correo electrónico.
Traballos tutelados	Proporanse actividades para que o alumno teña que intervir de forma oral na clase e deseñaremos actividades para fomentar o traballo en equipo.
Traballos de aula	A base da nosa metodoloxía é o fomento da aprendizaxe autónoma do alumno, coa orientación dos profesores. A aprendizaxe autónoma do alumno estará apoiada pola plataformas de e-learning faitic, nas que o alumno disporá de diferentes materiais elaborados para a materia.

Presentacións/exposición A exposición oral dos traballos, facendo uso das TIC's.

S

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Dúbidas e consultas dos alumnos.
Presentacións/exposicións	Dúbidas e consultas dos alumnos.
Traballos tutelados	Dúbidas e consultas dos alumnos.
Actividades introdutorias	Dúbidas e consultas dos alumnos.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Aplicouse o aprendido por medio de traballos en equipos, atendendo a: Calidade e pertinencia dos contidos Redacción dos traballos. Presentación.	20
Traballos de aula	Participouse na clase amosando interese, puntualidade, realizando cuestións en clase, cooperando cos compañeiros de equipo e demostrando motivación cara a profesión docente	10
Presentacións/exposicións	Leváronse a cabo exposicións orais de calidade dos traballos en equipo, atendendo a: - Uso das TIC's. - Calidade da presentación. - Exposición de tódolos apartados do traballo. - Adaptación ao tempo dispoñible. Será necesario obter un mínimo de 5 (sobre 10) nesta proba para poder aprobar a materia.	40
Probas de tipo test	Adquiríronse os contidos teóricos	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS PARA ALUMNOS NON ASISTENTES (+ 20 % de faltas)

Criterios de avaliación	Instrumento de avaliación	Criterios de cualificación
--------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------

Adquiríronse os contidos teóricos:	Proba obxectiva.	40%
---	------------------	-----

Será necesario obter un mínimo de 5 (sobre 10) nesta proba para poder aprobar a materia.

Aplicouse o aprendido por medio de traballos individuais (mostraranse en FAITIC cunha semana de antelación ás datas da avaliación), atendendo a:	Corrección por escrito de varios traballos.	20%
---	---	-----

- Calidade e pertinencia dos contidos
- Redacción dos traballos.
- Presentación.

Será necesario obter un mínimo de 5 (sobre 10) nesta proba para poder aprobar a materia.

Leváronse a cabo exposicións orais de calidade dos traballos, atendendo a:	Observación sistemática.	40%
---	--------------------------	-----

- Uso das TIC's.
- Calidade da presentación.
- Exposición de tódolos apartados do traballo.
- Adaptación ao tempo dispoñible.

Será necesario obter un mínimo de 5 (sobre 10) nesta proba para poder aprobar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Normativa que regula a FP, de ámbito estatal e galego. A continuación, enuméranse as normas de maior relevancia para a materia:

Lei Orgánica 1/1990, de 3 de outubro de 1990, de Ordenación Xeral do Sistema Educativo (LOGSE).

Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación (LOE).

Decreto 114/2010, do 1 de xullo, polo que se establece a ordenación xeral da formación profesional do sistema educativo de Galicia.

Orde do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial.

Orde do 12 de xuño de 2012 pola que se actualiza a oferta de ciclos formativos polo réxime ordinario, por curso completo e en modalidade presencial, en centros públicos da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano académico 2012-2013.

Orde do 13 de xuño de 2012 pola que se actualiza a oferta modular polo réxime de persoas adultas nas modalidades presencial, semipresencial e a distancia de ciclos formativos de formación profesional en centros públicos da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano académico 2012-2013.

Orde do 13 de xullo de 2011 pola que se regulan os programas de cualificación profesional inicial na Comunidade Autónoma de Galicia.

Resolución do 30 de xullo de 2012, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento dos ciclos formativos de formación profesional inicial no curso 2012-2013.

Orde do 28 de febreiro de 2007 pola que se regula o módulo profesional de formación en centros de traballo da formación profesional inicial, para o alumnado matriculado en centros educativos da Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde do 5 de novembro de 2010 pola que se establece, con carácter experimental, a ordenación da formación profesional inicial polo réxime para as persoas adultas nas modalidades a distancia e semipresencial.

Orde do 2 de decembro de 2008 pola que se regulan as probas de acceso aos ciclos formativos de formación profesional do sistema educativo.

Orde do 5 de abril de 2013 pola que se regulan as probas para a obtención dos títulos de técnico e de técnico superior de ciclos formativos de formación profesional dos establecidos ao abeiro da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

WEBS de Referencia:

Información xeral do ensino en Galicia:

<https://www.edu.xunta.es>

FP: ámbito estatal e galego

<http://todofp.es/>

www.edu.xunta.es/fp

www.oapee.es

http://www.educacion.gob.es/educa/incual/ice_incual.html

Sindicatos do ensino:

<http://www.cig-ensino.com/>

<http://www.ccooensino.net/ensenanzagalicia/>

<http://www.feteugtgalicia.es/>

<http://www.anpegalicia.com/>

<http://www.stegsindicato.org/>

Recomendacións

Outros comentarios

Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado. Aquel alumnado que non conte coa citada porcentaxe de asistencia, terá que realizar a probas indicadas no apartado de avaliación en criterios para alumnos non asistentes, nas datas establecidas oficialmente para a primeira convocatoria e, se é o caso, para a segunda.

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos**

Materia	Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos			
Código	V02M066V06226			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Meruéndano Cardeñosa, Miguel Angel Martínez Méndez, Manuel			
Profesorado	Martínez Méndez, Manuel Meruéndano Cardeñosa, Miguel Angel			
Correo-e	mmeruendano@edu.xunta.es elmanu@uvigo.es			

Web

Descrición xeral	<p>A transmisión da cultura é un dos aspectos máis importantes e máis preocupantes para unha sociedade. Do que falamos é da tarefa de pasar, dunhas xeracións a outras, o coñecemento acumulado: saberes e técnicas, valores e crenzas, coñecementos, modos, maneiras, costumes, etc. Cumpre esta tarefa unha dobre misión: socializar aos novos membros dunha comunidade e garantir que os coñecementos non se perdan e contribúan ao mantemento da sociedade no futuro.</p> <p>Canto máis complexa sexa unha sociedade máis se complica, á súa vez, a maneira de transmitir a cultura. Aínda que as sociedades teñen multitude de mecanismos para educar, necesitan estruturar, ordenar, planificar en definitiva, as fórmulas adecuadas para facer realmente efectiva esa tarefa.</p> <p>Nunha sociedade como a nosa, existen responsables, en distintos niveis, do sistema educativo. Estes deben tomar unha serie de decisións, deben decidir que coñecementos transmitense, de que maneira, en que lugares e momentos, quen están preparados para comunicalos, etc. Deben decidir tamén como se acredita a adquisición deses coñecementos e como se atende ás diferenzas entre o suxeitos obxecto da educación. Todo iso no seu ámbito de actuación: O goberno do Estado, as Comunidades Autónomas nas súas competencias, os centros educativos e o profesorado.</p> <p>As e os docentes necesitan, como calquera outro profesional, planificar a súa actividade. Esta planificación resulta imprescindible, por unha banda, para cumprir co estipulado por instancias superiores e contextualizalo na nosa contorna, e, por outro, para afastarse do intuicionismo e do activismo. É o que denominamos planificación didáctica, que incluíría a programación didáctica e a programación de unidades didácticas, polo profesorado para a súa tarefa cotiá.</p>
------------------	--

Competencias de titulación**Código**

A1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
A3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
A5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.

A6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
A7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
A10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
A32	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A33	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinios.
A34	Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
A35	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A36	Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
A37	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A38	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A39	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
A40	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
A41	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
A46	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
A47	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
B2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer os ciclos formativos relacionados coas familias profesionais do sector primario, saber secundario e sector servizos.		A1
Analisar os currículos dos títulos formativos dos sectores primario, secundario e sector servizos	saber saber facer Saber estar / ser	A32 A33 B1 B3
Desenvolver os diferentes apartados que compoñen unha programación didáctica e as súas unidades didácticas	saber saber facer Saber estar / ser	A3 A4 A5 A32 A33 A34 A35 A36 A40 A41 A46 B1 B2 B3
Elaborar e defender unha programación didáctica cos módulos dos sectores primario, secundario e servizos	saber saber facer Saber estar / ser	A3 A7 A46 A47 B3

Elaborar varias unidades didácticas e defender unha delas relacionada cos módulos dos saber	A3
sectores primario, secundario e servizos.	saber facer A4
	Saber estar / ser A5
	A6
	A7
	A10
	A36
	A37
	A38
	A39
	A40
	A41
	A46
	B1
	B2
	B3

Contidos

Tema	
Os ciclos formativos relacionados coas diferentes familias profesionais.	Ciclos formativos das familias do sector primario e secundario e do sector servizos
Os documentos curriculares como punto de partida da actividade docente	Estructura dos títulos de FP Transición LOXSE a LOE
As programacións didácticas: estrutura, deseño e confección.	Marco legal Contexto socioeconómico. Metodoloxía Avaliación Atención á diversidade. Educación en valores.
Estructura, deseño e confección das unidades didácticas	Planificación de obxectivos e tarefas. Criterios e instrumentos de avaliación. Mínimos Tarefas do profesorado asociadas a cada actividade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	15	35	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	20	26
Proxectos	35	170	205
Presentacións/exposicións	3	15	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da guía docente da materia
Sesión maxistral	Explicación dos contidos da materia en base a material dispoñible en FAITIC.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse en pequeno grupo e baixo a supervisión dos profesores.
Proxectos	Elaboración dunha programación didáctica, desenvolvendo completamente un mínimo de 5 unidades didácticas.
Presentacións/exposición	Exposición e defensa da programación didáctica elaborada e dunha das súas unidades didácticas

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Resolución de dúbidas. Axuda no traballo do alumnado a través das diferentes ferramentas da plataforma FAITIC.
Sesión maxistral	Resolución de dúbidas. Axuda no traballo do alumnado a través das diferentes ferramentas da plataforma FAITIC.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de dúbidas. Axuda no traballo do alumnado a través das diferentes ferramentas da plataforma FAITIC.
Proxectos	Resolución de dúbidas. Axuda no traballo do alumnado a través das diferentes ferramentas da plataforma FAITIC.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Actividades introdutorias	Presentación da guía didáctica do módulo.	0
Sesión maxistral	Explicación dos contidos da materia en base a material dispoñible en FAITIC.	0
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse en pequeno grupo e baixo a supervisión dos profesores.	20
Proxectos	Elaboración dunha programación didáctica, desenvolvendo completamente un mínimo de 5 unidades didácticas.	50
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa da programación didáctica elaborada e dunha das súas unidades didácticas	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para acollerse á avaliación continua anteriormente detallada será necesario asistir ás clases alomenos un 80% do tempo presencial. Esta avaliación continua realizarase en base aos seguintes criterios:

- Participación nas actividades orais e realización escrita de cuestións e exercicios propostos na aula (2)**
- Calidade da programación didáctica elaborada (3)**
- Valórase neste apartado:**
 - Identificación e contextualización.
 - Adecuación do currículo ás características do ámbito productivo.
 - Táboa dun mínimo de 15 UD con indicación dos RA ou CT asociados así como unha breve descrición e temporalización.
 - Número de UD desenvoltas a maiores do mínimo establecido de 5
 - Indicación dos mínimos e dos criterios de cualificación coherente coas UD
 - Definición das actividades de recuperación do alumnado que non supera as avaliacións parciais e/ou a avaliación final
 - Definición da proba do alumnado que perde o dereito á avaliación continua.
 - Seguimento e avaliación da PD
 - Avaliación inicial
 - Medidas de reforzo educativo.
 - Educación en valores
 - Actividades complementarias e extraescolares
 - Soporte da programación e corrección do formato
- Calidade das unidades didáctica elaboradas (2)**
- Valórase neste apartado:**
 - Obxectivos específicos e actividades asociadas
 - Contidos detallados das UD
 - Criterios e instrumentos de avaliación
 - Metodoloxía explicitada a través da táboa de tarefas asociada a cada actividade
- Exposición oral da programación e unidade didáctica (3)**
- Valórase neste apartado:**
 - Concreción e adaptación ao tempo dispoñible
 - Exposición de tódolos apartados do traballo exposto
 - Coherencia, fluidez e dominio do traballo exposto
 - Medios e TICs empregados

Será imprescindible acadar un 40% da cualificación máxima nos apartados 3,4,5 anteriormente expostos para poder optar a unha avaliación positiva.

Aquel alumnado que non conte coa citada porcentaxe de asistencia perde o dereito á avaliación continua e será avaliado en base aos seguintes criterios:

- Criterios principais de cualificación**
- Tipo de instrumento/proba e** (Ponderación)
- Calidade da programación didáctica elaborada (3)**
- Valórase neste apartado:**
 - Identificación e contextualización.
 - Adecuación do currículo ás características do ámbito productivo.
 - Táboa dun mínimo de 15 UD con indicación dos RA ou CT asociados así como unha breve descrición e temporalización.
 - Número de UD desenvoltas a maiores do mínimo establecido de 5
 - Indicación dos mínimos e dos criterios de cualificación coherente coas UD
 - Definición das actividades de recuperación do alumnado que non supera as avaliacións parciais e/ou a avaliación final
 - Definición da

proba do alumnado que perde o dereito á avaliación continua.

h) Seguimento e avaliación da PD

i) Avaliación inicial

j) Medidas de reforzo educativo.

k) Educación en valores

l) Actividades complementarias e extraescolares

m) Soporte da programación e corrección do formato

***Calidade das unidades didáctica elaboradas (1)**

Valórase neste apartado:

a) Obxectivos específicos e actividades asociadas

b) Contidos detallados das UDs

c) Criterios e instrumentos de avaliación

d) Metodoloxía explicitada a través da táboa de tarefas asociada a cada actividade

***Exposición oral da programación e unidade didáctica (3)**

Valórase neste apartado:

a) Concrección e adaptación ao tempo dispoñible

b) Exposición de tódolos apartados do traballo exposto

c) Coherencia, fluidez e dominio do traballo exposto

d) Medios e TICs empregados

***Exame tipo test de 30 cuestións relacionadas cos contidos desenvolto nas sesións lectivas (3)**

Pregunta correcta...Cualificación

0.....	0
4.....	1
8.....	2
.....	3
17.....	4
24.....	7
26.....	8
29.....	9
30.....	10

0 a 1 a 5 a 9 a 12 a 13 a 18 a 20 a 21 a 22 a 23 a 25 a 27 a

30.....10

Será imprescindible acadar un 40% da cualificación máxima en cada un dos apartados anteriormente expostos para poder optar a unha avaliación positiva.

O alumnado que se puido acoller ao sistema de avaliación continua na primeira convocatoria e deba acudir á segunda convocatoria, deberá realizar as actividades pendentes de superación.

No caso de alumnado que perdeu o dereito á avaliación continua e deba acudir á segunda convocatoria, esta terá a mesma estrutura que no caso de perda do dereito á avaliación continua e deberán realizarse as partes pendentes de superación.

Gardaranse as cualificacións positiva acadadas na primeira convocatoria que se promediarán coas obtidas nesta segunda, de acordo coas porcentaxes descritas anteriormente.

Bibliografía. Fontes de información

Muro Jimenez, J.M., **Programación y unidades didácticas en Formación Profesional**, 2008,
www.edu.xunta.es/fp,
<https://www.educacion.gob.es/iceextranet/>,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional**

Materia	Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional			
Código	V02M066V06227			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Alvarez Lires, Francisco Javier González González, Salvador Guillermo			
Correo-e	soalgi@uvigo.es salva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os continuos cambios sociais que experimenta a nosa sociedade reflíctense nos comportamentos cidadáns e nas dinámicas dos centros e institucións educativas, cuxo meso e microsistema absorbe a diversidade e complexidade do macrosistema social. O profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao desafío de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea. Ante estes desafíos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan atopar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requirimentos sociais. Entre estes recursos e estratexias atópanse a innovación e a investigación educativa. Nela tratarase fundamentalmente de como abordar dende o centro e a clase proxectos de innovación e investigación didáctica			

Competencias de titulación

Código			
A22	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.		
A42	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.		
A43	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade		
A44	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.		
A45	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.		
B1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.		
B3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da materia.	saber saber facer	A42
Demostrar, dun xeito crítico e construtivo, o coñecemento sobre o desenvolvemento do E-A na materia a través do emprego de prácticas modelo e de procesos de orientación. Todo iso dentro dun modelo de busca da excelencia.	saber	A22 A43
Identificar e resolver problemas de E-A.	saber saber facer	A44
Indagar, chegar a assimilar e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas, e chegar a deseñar e, xa que logo, desenvolver proxectos de innovación, investigación e avaliación.	saber saber facer	A45
Utilizar fontes de coñecemento, tanto primarias como secundarias e de diferente natureza e soportes.	saber saber facer	B1
Saber traballar de xeito óptimo e construtivo en entornos cooperativos e pluridisciplinarios	saber facer Saber estar / ser	B3

Contidos

Tema

1. A función investigadora do persoal docente de FP.	- Relevancia da investigación para a labor docente na FP.
2. Achegas da investigación educativa á mellora dos procesos de ensino-aprendizaxe na materia.	- Os métodos e técnicas de investigación e o seu papel na práctica docente. - O acceso a e manexo da información como elemento clave da mellora docente.
3. Análise e valoración dos proxectos e experiencias innovadoras no ensino-aprendizaxe.	- A aprendizaxe baseada en proxectos.
4. Deseño e desenvolvemento de outras propostas de innovación e investigación no ensino-aprendizaxe.	- A aprendizaxe cooperativa como proposta de innovación metodolóxica na aula.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	12	25	37
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	10	17
Traballos de aula	5	8	13
Debates	2	2	4
Estudo de casos/análises de situacións	0	15	15
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballos e proxectos	3	60	63

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Debates	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral... Pode realizarse a través de plataformas de contidos como FAITIC
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Sesión maxistral	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías (consultar web uvigo). Titorización vía correo electrónico: dúbidas sobre a realización de traballos, actividades, exames, etc. Teleformación a través da plataforma Faitic: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías (consultar web uvigo). Titorización vía correo electrónico: dúbidas sobre a realización de traballos, actividades, exames, etc. Teleformación a través da plataforma Faitic: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Traballos de aula	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías (consultar web uvigo). Titorización vía correo electrónico: dúbidas sobre a realización de traballos, actividades, exames, etc. Teleformación a través da plataforma Faitic: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de titorías (consultar web uvigo). Titorización vía correo electrónico: dúbidas sobre a realización de traballos, actividades, exames, etc. Teleformación a través da plataforma Faitic: para comunicados/avisos, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e posterior presentación de situacións problemáticas e prácticas propostas polo profesorado ou suxeridas polo alumnado.	20
Traballos de aula	Guía de exercicios e/ou plataforma dixital FAITIC para a súa presentación. Neste epígrafe valórase a asistencia activa ás clases	20
Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e posterior análise de forma individual e/ou grupal de artigos e outro tipo de documentación	10
Traballos e proxectos	Memoria do proxecto e, de se-lo caso, defensa oral	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para acadar unha **avaliación continua positiva**, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo o alumnado unha asistencia dun mínimo do 80% ás sesións, ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.

- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados o primeiro día de clase coa presentación do programa da materia.

- O alumnado que **non obteña unha avaliación continua positiva**, sobre os parámetros expostos anteriormente, e teña presentado o proxecto de innovación educativa e/ou investigación), poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará baseada na rigorosidade e afondamento nos coñecementos e competencias acadadas polo alumnado na materia e terá una ponderación de 5 puntos (50% da nota final).

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas Externas/V02M066V06301

Traballo Fin de Master/V02M066V06401

Outros comentarios

Esta materia ten un carácter marcadamente propedéutico con respecto as prácticas externas ou practicum que o alumnado realizará unha vez rrematada a parte específica e, asemade, co traballo de fin de grao que terá que render e defender para acadar o mestrado.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas Externas**

Materia	Prácticas Externas			
Código	V02M066V06301			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Garrido González, Josefa Batlle Penela, Cristina Santiago Cobo, Rebeca			
Profesorado	Batlle Penela, Cristina Garrido González, Josefa Santiago Cobo, Rebeca			
Correo-e	aceber@uvigo.es jgarrido@uvigo.es cristinabatlle@gmail.com			
Web	http://mpe.uvigo.es			
Descrición xeral	(*)Las prácticas externas están orientadas a completar y reforzar las competencias asociadas al título. Se realizarán en un entorno laboral y profesional real relacionado con alguno de los ámbitos de la Educación.			

Competencias de titulación

Código			
A46	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.		
A47	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.		
A48	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.		
A49	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
(*)Adquirir experiencia en la planificación, en la docencia y en la evaluación de las materias correspondientes a la especialización.	saber	A46
(*)Acreditar un buen dominio de la expresión oral y escrita en la práctica docente.	saber	A47
(*)Dominar las destrezas y las habilidades sociales necesarias para fomentar un clima que facilite el aprendizaje y la convivencia.	saber hacer Saber estar / ser	A48
(*)Participar en las propuestas de mejora en los distintos ámbitos de actuación a partir de la reflexión sobre la práctica.	saber hacer Saber estar / ser	A49

Contidos

Tema	(*)Realizar las prácticas en un entorno laboral y profesional real relacionado con alguno de los ámbitos de la Educación bajo la supervisión de un tutor en el centro receptor y un tutor académico en el centro de la Universidad.
------	---

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas externas	105	0	105
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	0	195	195

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas externas	(*) El alumno realizará prácticas en la entidad receptora durante 105 horas presenciales. Dedicará 195 horas de trabajo no presencial para la redacción de la memoria final de prácticas, que deberá elaborar siguiendo la normativa de Prácticas Externas específica del Máster Universitario para el Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bachillerato, Formación Profesional y Enseñanza de Idiomas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas externas	

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Prácticas externas	(*)El tutor de la entidad receptora emitirá un informe sobre la actividad desarrollada por el alumno durante la realización de las prácticas, valorando los aspectos establecidos en la normativa de Prácticas Externas del Máster Universitario para el Profesorado de Educación Secundaria, Bachillerato, Formación Profesional y Enseñanza de Idiomas. Se tendrá en cuenta la valoración de las prácticas realizada por el tutor a través: - De los argumentos expresados por escrito y de un cuestionario (que incluya el desarrollo de las competencias conseguidas), que debe incluir, además, una hoja de firmas en la que consten las horas de asistencia del alumno correspondiente. - Puntuación de las prácticas realizadas, cumplimiento de horarios y fechas, ect.	50
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	(*)El tutor académico evaluará la memoria final de prácticas redactada por el alumno. La valoración de la memoria de prácticas se hará en relación con la memoria desarrollada., en la que se considerará: claridad, estructura organizativa, contenido, justificación y argumentación, competencias docentes y discentes implicadas, etc.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos/V02M066V06226
 Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V06102
 Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/V02M066V06103
 Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional/V02M066V06227
 A Formación Profesional/V02M066V06225
 Orientación e Función Titorial/V02M066V06101
 Sistema Educativo e Educación en Valores/V02M066V06104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo Fin de Master**

Materia	Traballo Fin de Master			
Código	V02M066V06401			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Formación Profesional. Servizos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Garrido González, Josefa			
Profesorado	Garrido González, Josefa			
Correo-e	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://mpe.uvigo.es			
Descrición xeral	(*) Materia orientada a la realización de un trabajo de investigación, experimentación o desarrollo original en alguna de las líneas del módulo específico del master, y estará relacionado con algunos de los múltiples ámbitos del mundo profesional propios del ámbito de la enseñanza secundaria.			

Competencias de titulación

Código			
A46	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.		
A47	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.		
A48	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.		
A49	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
(*)Adquirir experiencia en la planificación, en la docencia y en la evaluación de las materias correspondientes a la especialización.	saber	A46
(*)Acreditar un buen dominio de la expresión oral y escrita en la práctica docente.	saber	A47
(*)Dominar las destrezas y las habilidades sociales necesarias para fomentar un clima que facilite el aprendizaje y la convivencia.	saber facer Saber estar / ser	A48
(*)Participar en las propuestas de mejora en los distintos ámbitos de actuación a partir de la reflexión sobre la práctica.	saber facer Saber estar / ser	A49

Contidos

Tema	
(*)Trabajo de investigación original, orientado a completar y reforzar las competencias asociadas al título.	
Diseño y desarrollo de una investigación o proyecto en el contexto de la educación secundaria.	
Elaboración del informe correspondiente y defensa pública del TFM.	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	1	0	1
Traballos tutelados	10	139	149

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentacións/exposicións	
Traballos tutelados	(*)El Trabajo Fin de Master se realizará bajo la supervisión y dirección de un profesor de la Universidad que ejercerá la función de tutor. La tutorización consistirá en supervisar y orientar al estudiante en la temática, metodología, elaboración, presentación y cualquier otro aspecto académico relativo al Trabajo Fin de Master, así como facilitar su gestión, dinamizar y facilitar todo el proceso hasta la presentación y defensa del Trabajo Fin de Master. Las normas relativas a la tutorización del Trabajo Fin de Master están recogidas en la Guía del Practicum elaborada por la Comisión Académica del Master, siguiendo la normativa vigente.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	(*)El tribunal evaluador del Trabajo Fin de Master evaluará y calificará el trabajo presentado y defendido. La calificación será única y tendrá en cuenta los siguientes aspectos: Calidad del documento escrito. Pertinencia del contenido expuesto. Calidad de la presentación oral. Capacidad para su defensa. Grado de resolución manifestado. Adecuación de recursos y medios empleados en la presentación, incluido el uso de las TIC. Será necesario obtener una puntuación mínima de cinco puntos sobre 10 en este apartado para obtener una evaluación positiva global.	50
Traballos tutelados	(*)Se evaluará la calidad del documento escrito.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102
 Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular/P02M066V06106
 Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V06103
 Formación Académica e Profesional/P02M066V06254
 A Atención á Diversidade e a súa Intervención/P02M066V06252
 A Convivencia nos Centros de Secundaria e o Traballo dende Departamento de Orientación/P02M066V06253
 A Innovación e a Investigación Educativa como Factores para a Mellora e o Asesoramento Escolar/P02M066V06107
 Orientación Base Legal, Composición, Planes e Programas/P02M066V06105
 Orientación e Función Titorial/P02M066V06101
 Prácticas Externas/P02M066V06301
 Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104